

Årsrapport för Folkhälsoarbete 2024

Stadsområde Centrum

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING.....	2
2	BAKGRUND	2
3	BEFOLKNINGENS BEHOV OCH LOKALA FÖRUTSÄTTNINGAR.....	3
4	INSTRUKTIONER	4
5	MÅLOMRÅDEN	5
5.1	ÖKA MÖJLIGHETERNA TILL EN GOD START I LIVET OCH GODA UPPVÄXTVILLKOR	5
5.2	ÖKA DEN PSYKISKA HÄLSAN.....	17
5.3	ÖKA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR DELAKTIGHET, INFLYTANDE OCH TILLIT	22
5.4	FRÄMJA HÄLSOSAMMA OCH HÅLLBARA LIVSMILJÖER	27
5.5	ÖKA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR ÄLDRA MED LIVSKVALITET	30
6	ÖVERGRIPANDE REFLEKTIONER	33
6.1	VAD HAR FUNGERAT BRA OCH VAD HAR VARIT UTMANANDE I FOLKHÄLSOARBETET?.....	33
6.2	FÖRÄNDRINGAR (ORGANISATORISKA/SAMHÄLLELIGA) SOM HAR PÅVERKAT FOLKHÄLSOARBETET	34
6.3	HUR STADEN OMHÄNDERTAR UPPDRAGET ATT SAMORDNA DET LOKALA FOLKHÄLSOARBETET	34
7	EKONOMISK REDOVISNING	35

1 INLEDNING

Det övergripande målet för Sveriges nationella folkhälsopolitik är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Folkhälsoarbetet ska utgå från övergripande strukturella förhållanden så som befolkningens livsvillkor och hälsa. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och de specifika förutsättningar som finns lokalt samt utgå från befolkningens behov. Göteborgs Stad, Stadsdelsnämnden (SN) samt delregional nämnd Göteborg (DRNG) har tecknat avtal om lokalt folkhälsoarbete från 1 januari 2023 till 31 december 2025. I avtalet finns reglerat att en handlingsplan med gemensamt prioriterade områden ska tas fram för det lokala folkhälsoarbetet. Årsrapporten utgår från de prioriterade områden som förenar SN och DRNG. Uppföljning sker årligen.

Årsrapporten ska även följa de målområden och dokument som anges i avtalet:

- Göteborgs Stads styrdokument för folkhälsoarbete (budget, Göteborgs Stads program för en jämlik stad med flera).
- Västra Götalandsregionens styrdokument för folkhälsoarbete (budget, regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 med flera).

2 BAKGRUND

Arbetet med att förbättra folkhälsan kräver gemensamma insatser i samverkan med olika samhällsaktörer och mellan olika nivåer likaså som med olika huvudmän. Arbetet med att förbättra hälsan i befolkningen kräver gemensamma insatser och samverkan mellan olika nivåer och olika huvudmän. Arbetet handlar både om insatser som förbättrar folkhälsan generellt och särskilda insatser riktade till de grupper boende i stadsområdet där både hälsan och dess förutsättningar är avsevärt sämre. En ökad jämlikhet i hälsa och livsvillkor är en förutsättning för att uppnå ett långsiktigt socialt hållbart samhälle och ska särskilt beaktas i folkhälsoarbetet. Årsrapporten anger folkhälsoarbetets riktning och baseras på insatser med det övergripande nationella målet att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen samt sluta de påverkbara inom en generation. Detta ska ske utifrån ett rättighetsbaserat arbete med vägledning av FN:s konvention om barnets rättigheter samt mänskliga rättigheter. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och de specifika förutsättningar som finns lokalt samt utgå från befolkningens behov.

3 Befolkningens behov och lokala förutsättningar

I arbetet med behovsanalysen har fem folkhälsoutmaningar identifierats. Det har också identifierats en mängd olika målgrupper som behöver uppmärksammas för att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa för hela befolkningen. Personer med funktionsnedsättning finns inom alla folkhälsoutmaningar och inom alla identifierade målgrupper. Det är också en grupp som många gånger befinner sig i en dubbel eller trippel utsatthet på grund av sin funktionsnedsättning. I år kompletteras behovsanalysen därför med en fördjupad målgruppsanalys över personer med funktionsnedsättnings hälsa och livsvillkor för att synliggöra målgruppens risk för utsatthet och ohälsa.

Psykisk ohälsa yttrar sig på olika sätt i olika åldersgrupper. Besvär av ångest, oro och stress är vanligast i åldersgruppen 16–29 år. Nationella rapporter visar också att psykiska besvär är vanligare bland studenter jämfört med yrkesverksamma i samma åldersgrupp. Under året har arbetet med att främja universitet- och högskolestudenters psykiska hälsa fortsatt. Det har exempelvis arrangerats en nätverksträff på temat bostäder, för funktioner som möter målgruppen. Jämte arbetet med nätverksträffar har ett utforskande arbete kring internationella studenters psykiska hälsa i jämförelse med svenska studenter genomförts. Arbetet med att synliggöra målgruppen studenter bland alla de olika verksamheter som möter studenter har gett ett ökat fokus på målgruppen i flera olika sammanhang.

Svårigheter och utmaningar i föräldraskap: Tonårsföräldrar, engelskspråkiga föräldrar och föräldrar till barn med kognitiva svårigheter och/eller psykisk ohälsa har särskilt uppmärksammats. Det har även arrangerats föräldrastödsgrupper för pappor. För att nå fler föräldrar, inklusive grupper med lägre social position och ökad risk för ohälsa, sker samverkan med organisationer som Stadsmissionen, Gyllingen, Svenska kyrkan och Romano Center i Väst. Detta möjliggör att föräldrastödsgrupper kan hållas på andra språk och att behov av tolk kan tillgodoses.

Det är en hög användning av *alkohol och droger*, både bland ungdomar och vuxna i stadsområdet Centrum, jämfört med övriga staden. Folkhälsomedel finansierar sedan 1,5 år tillbaka funktionen utvecklingsledare ANDTS (alkohol, narkotika, doping, tobak, spel). Under 2024 utarbetades en handlingsplan för ett samordnat och strukturerat ANDTS- preventivt arbete i Centrum. Handlingsplanen innehåller aktiviteter för målgruppen föräldrar, personal. Föräldraträffar på temat droger och kriminalitet bland unga har genomförts under året, som en del av handlingsplanen. Vuxna med riskabel alkoholkonsumtion är en uppmärksammas målgrupp och en tvärsektoriell arbetsgrupp bestående av bland annat äldreomsorgen har sammanställt information om kompetenshöjning för personal.

Fysisk aktivitet, stillasittande och brister i närmiljön: Under 2024 har folkhälsomedel finansierat en halvtidstjänst med uppdrag att sprida information och kompetensen om vilka fritidshjälpmedel som finns att låna för personer med funktionsnedsättning. Folkhälsomedel har även finansierat medaljer till Hjalterundan, vilket är ett lopp på Slottsskogsvallen, för alla och med fokus på personer med funktionsnedsättning. Stöd till civilsamhället för att främja mötesplatser och nya former av deltagande är också exempel på insatser som genomförts för att främja ett mer jämlikt utbud av fritidsaktiviteter i barn och ungas närmiljö. Det kan till exempel handla om att föreningar genomför öppna aktiviteter, utöver ordinarie föreningsverksamhet, utan krav på medlemskap.

Ofrivillig ensamhet och social isolering finns i alla åldersgrupper men är vanligast hos yngre och äldre personer. Arbetslösa uppger högre grad av ensamhet jämfört med förvärvsarbetande. Under året har det arrangerats workshops med syfte att öka kunskapen om målgrupper som upplever ofrivillig ensamhet och social isolering. En uppmärksammas grupp är anhöriga. Genom att förstå målgruppen och målgruppens behov ökar förutsättningarna för att kunna främja social inkludering framgent. Förstärkt programverksamhet på biblioteken såsom bokcirklar, Shared Reading och existentiella samtalsgrupper är exempel på insatser som bidragit till en ökad känsla av sammanhang.

4 INSTRUKTIONER

Beskriv kortfattat genomförda insatser och dess effekter/resultat under året utifrån de prioriterade områdena. Årsrapporten skickas till Koncernkontoret, Västra Götalandsregionen via delregional.namnd.goteborg@vgregion.se senast den 15 februari 2025.

5 MÅLOMRÅDEN

5.1 Öka möjligheterna till en god start i livet och goda uppväxtvillkor

En god start i livet är avgörande för barns livsvillkor och hälsa, både under uppväxten och senare i vuxenlivet. Att barn tillgodogör sig en god utbildning, lever i en trygg social miljö med trygga ekonomiska villkor påverkar deras livsvillkor och möjligheter senare i livet.

5.1.1 Strategi för att uppnå målområdet

- Stärka föräldrars tilltro till den egna föräldraförmågan
- Skapa förutsättningar för barn och unga att tillgodogöra sig utbildning
- Främja barns språkutveckling
- Arbeta för alla barns rätt till en meningsfull fritid
- Förebygga ANDTS-användning hos barn och unga

Insats och målgrupp	Aktörer	Resultat/analys
Inköp av 500 samtalskortlekar som delats ut vid föräldraträffar om droger och kriminalitet samt på föräldraföreläsning om att bygga psykologiskt immunförsvar hos barn och unga.	Socialförvaltningen Centrum	Under 2024 har drygt 100 kortlekar delats ut. Samtalskortlekarna ger föräldrar ett verktyg för samtalsstart med sina barn och unga. Vilket i sin tur verkar relationsbyggande. Goda relationer (inte minst inom familjen) är en skyddsfaktor och förebygger alkohol-, tobak- och narkotikabruk, kriminalitet och våld, bristande skolanpassning och psykisk ohälsa.

Föräldrastödsgrupper för pappor med barn 0 - 2 år. Som en del i planeringen genomfördes också en workshop med aktörer som möter målgruppen samt målgruppen själv. Föräldragruppernas upplägg utgick från de behov som lyftes under workshopen. Ämnen som ingick var: - relationen till sin parter och hur den har förändrats - synen på pappa- och mansrollen - vardagsfördelning - pappornas glädje i sina barn - Kärlekspar vs föräldrapar (att vara en bra förälder)	Socialförvaltningen Centrum (föräldrastödjare och familjerådgivningen) Föreningen MÄN Göteborg Förskoleförvaltningen (öppen förskola) BVC, Västra Götalandsregionen	Under 2024 har det genomförts tre grupper, två på dagtid och en på kvällstid. 12 pappor har nåtts av insatsen. Enligt utvärderingen var papporna nöjda med aktiviteten. Gruppledarna och tryggheten i gruppen lyfts som en framgångsfaktor. Möjligheten att få prata om sin situation och sitt föräldraskap och insikten om att jag inte är ensam är några andra saker som lyfts i utvärderingarna. Det var många som ville att aktiviteten skulle pågå längre och några har tagit eget initiativ till att fortsätta träffas på egen hand. Forskning visar att föräldraskapsstöd har positiva effekter både för föräldrar och barn. I likhet med detta beskrev en pappa att samtalsgruppen varit <i>en vitamininjektion i föräldraskapet</i>.
Bokgåva till föräldrar med behov av att öka läsandet för sina barn. Föräldrastödjare (yngre- och skolår) samt koordinator för SSFF (samverkan mellan socialtjänst, skola, fritid och familj) delade ut böcker till föräldrarna.	Socialförvaltningen Centrum	Det köptes in 300 böcker (Min peppbok: för att påminna mig själv om att jag är grym och Lilla Nej boken). Det är svårt att säga någonting om resultatet av insatsen. Utifrån forskning vet vi dock att läsning har stor betydelse för barnets språkutveckling, skolgång och möjligheter längre fram i livet. Ett gott ordförråd ger också ett ökat självförtroende, förståelse för andra, större insikter i mänskligt beteende och bättre förutsättningar för att delta i samhället. Utöver detta kan läsandet också fungera som ett verktyg för att stärka relationen mellan förälder och barn.

Kalles på fredagar är en öppen fritidsgård samt fritidsaktiviteter för barn och ungdomar 10–17 år. Aktiviteten sker på fredagar kl.18-21 och utgår ifrån Poseidons lokal på Omvägen 7D i Kallebäck. Verksamheten bemannas med två vuxna ledare och en ungdomsledare och det bjuds på enklare mellanmål kostnadsfritt. Socialförvaltningen Centrum har ett verksamhetsavtal med föreningen.	Socialförvaltningen Centrum Poseidon IBK Göteborg Gårdsföreningen Kalles i Kallebäck	Under året har det erbjudits öppen fritidsverksamhet vid 25 tillfällen. Verksamheten har bedrivits på så sätt att barn och ungdomarna får möjlighet att testa på olika aktiviteter samt vara med och utforma aktiviteterna som genomförs. Under året har deltagarna spelat pingis, bakat, pysslat, haft filmkvällar med mera. 15–25 ungdomar har deltagit vid varje tillfälle och alla bosatta i Kallebäck. Samverkan mellan kommun och civilsamhälle har varit en förutsättning för att kunna skapa och bedriva den öppna mötesplatsen Kalles. Att verksamheten baserades på initiativ från boende i närområdet bidrog till att öka förutsättningar för inflytande och delaktighet i ett område, som i övrigt inte har så utbrett föreningsliv. Majoriteten av deltagarna var pojkar men fler flickor anslöt efter att ledarna besökte skolor i närområdet samt hade särskilt fokus på flickors önskemål.
Öppet hus - Future Fridays vid MIM Kunskapscentrum. Föreningen MIM bedriver öppet hus med fokus på ungas självorganisering på fredagar kl. 17-20. Verksamheten bedrivs på mötesplatsen Mellangatan 1. Via öppet hus erbjuds utbildning, vägledning och handledning för enskilda och grupper av ungdomar som vill förverkliga sina socialentreprenöriella idéer och på så sätt skapa fler trygga mötesplatser och en meningsfull fritid för fler. Målgruppen är unga 16–25 år. Många har utländsk bakgrund. Ungdomarna kommer från hela	Socialförvaltningen Centrum Föreningen MIM Kunskapscenter samt en mängd gäster	Under året har det erbjudits öppet hus med tema ungas självorganisering vid 29 tillfällen. Det är 15–35 unga som har deltagit, en fast grupp som kom varje vecka och andra som kom lite mer sporadiskt beroende på tema/gäst. Verksamheten formades <i>av</i> och <i>med</i> ungdomarna och deras önskemål. Såväl deltagande ungdomar som ungdomsledare höll själva föreläsningar och workshops på efterfrågan. Detta har bidragit till syftet, dvs. att stärka att själva ta initiativ och tro på sig själva. Ökad känsla av egenmakt, inkludering, engagemang och förmåga till konflikthantering är några av de många positiva effekter som ledarna vittnar om. Många av

staden, dels genom samarbete med SIG som slussar unga i riskzon för kriminalitet dels genom fältarbete i Nordstan. Socialförvaltningen Centrum har ett verksamhetsavtal med föreningen.		ungdomarna har också lyckats ta sig tillbaka till studier och arbete efter att dem via Future Fridays fått stöd att lämna kriminella och/eller andra destruktiva sammanhang.
Signs of safety – implementering av metod för att utreda och följa upp barns trygghet och säkerhet. Målet är att få en ökad delaktighet av familjerna genom hela utredningsprocessen, kunna sätta in insatser tidigare och skapa ett gemensamt arbetsspråk för personalen. Samtliga medarbetare (chefer, arbetsledare, socialsekreterare, familjehemssekreterare, familjebehandlare) inom avdelning Barn och unga har tagit del av insatsen.	Socialförvaltning Centrum (avdelning barn och unga) Extern utbildare (Förändra Familjeliv)	Varje enhet har en gång i månaden fått handledning i metoden av extern utbildare. Personal har även gått riktade utbildningar och fördjupningsutbildningar. Det har även funnits en grundutbildning för nyanställda. Avdelningen har börjat utveckla ett gemensamt språk och förhållningssätt i det dagliga arbetet. Barnens och familjernas nätverk involveras i högre grad än tidigare. Personalen har blivit bättre på att stötta familjerna i att hitta sina egna resurser känna större delaktighet i kontakten med socialtjänst.
Skolpsykologer har utbildats till instruktörer i den evidensbaserade metoden PAX i skolan. Metoden främjar trygghet och studiero genom: - Tydliga förväntningar kombinerat med positivt beteendestöd - Träning av sociala färdigheter och förmågor - Färdigheterna tränas på ett lekfullt sätt	Grundskoleförvaltningen Extern utbildare (Vestigio)	Under 2024 har 12 skolpsykologer har utbildats som sedan har utbildat minst två lärare vardera, vilket har utökat redan befintligt arbete enligt metoden. Det är främst elever på lågstadiet som har tagit del av metoden. Metoden har inneburit en minskad upplevd stress hos läraren och större förmåga att vara tydlig i klassrummen. Utvärdering visar att elever gillar verktyget. Folkhälsomedel har finansierat utbildning och metodens klassrumsmaterial. Grundskoleförvaltningen har en plan för vidmakthållande av PAX i skolan.

Föräldrastärkande föredrag om Att bygga ett psykologiskt immunförsvar hos barn och unga, av extern föreläsare. Målgruppen var föräldrar med barn i skolåldern. Föredraget var gratis, fysiskt och det fanns möjlighet till tolk.	Extern föreläsare (Mia Börjesson) Socialförvaltningen Centrum	Föredraget syftade till att stärka föräldrar i ett hälsofrämjande föräldraskap där de hjälper sina barn att bygga en god självbild och självkänsla. Att stärka föräldraskapet ökar möjligheten för barn att växa upp i en hälsofrämjande kontext där föräldern har verktyg att stötta sitt barn i barnets egen utveckling och psykosociala anpassning. Föredraget blev snabbt fullbokat med 150 deltagare och fick sedan ett bortfall på 50%. Föredraget inkluderade även presentation av föräldrastödande resurser från socialförvaltningen, så som föräldrastödare och koordinator för SSFF (samverkan mellan socialtjänst, skola, fritid och familj).
Under våren arrangerades en Hälsofrukost för åk 7 på Guldhedsskolan tillsammans med Maskrosbarn	Grundskoleförvaltningen (Guldhedsskolan) Socialförvaltningen Centrum	Under våren föreläste Maskrosbarn "Min historia" – om att växa upp med svåra hemförhållanden för samtliga elever i åk 7 på Guldhedsskolan. I anslutningen till föreläsningen presenterade medarbetare från mottaget barn och unga inom socialtjänsten vilket stöd de erbjuder, hur de arbetar och vad de inte gör. Denna information syftade till att minska felaktiga föreställningar om socialtjänstens arbete, bryta stigma och öka kunskapen om det stöd som finns. I samband med föreläsningen serverades frukost till alla deltagande elever.
Två hälsoförmiddagar arrangerades på temat relationer, hälsa och fritid för åk 7 & 8 på Guldhedsskolan.	Grundskoleförvaltningen (Guldhedsskolans elevhälsa, Hälsoäventyret,	Speed-datingen fokuserade på att vara informativ, peppande och skulle möjliggöra för eleverna att reflektera och ställa egna frågor kring de teman som de själva hade önskat, alltså de dater som de hade

Dagarna innan skolavslutningen på våren arrangerades två hälsoförmiddagar med speed-datingupplägg för åk 7 och åk 8. Speed-datingen hade tre olika spår; relationer, hälsa och fritid. Varje elev fick välja en date inom varje spår. Relationer - Jag har rätt att säga vad jag vill, eller? (språkbruk, kränkringar) - Umgås på nätet - En god relation till mig själv och till andra Hälsa - Sant och falskt om sömn - Hitta din inre kraft! (Grit. Inre motivation) - Så tar jag hand om min ångest och stress Fritid - Detta händer på sommarlovet! - Prova på capoeira - Projektet Ske Moves. Fysisk aktivitet för tjejer - Guldhedens IK – information om vad vi gör på Guldlördagar	processledare psykisk hälsa) Socialförvaltningen Centrum (Fritid) Västra Götalandsregionen (Ungdomsmottagningen Centrum) Västra Götalandsregionen (Kvartersklinikens vårdcentral med mottagningen Ungas psykiska hälsa) Föreningen Guldhedens IK Föreningen Göteborgs Capoeira Idrott- och föreningsförvaltningen Susanne Bergstedt (senior gamer och streamer online)	valt. Varje date var 30 minuter och med ett begränsat antal deltagare på ca 10 elever. Ett mindre forum gjorde det lättare för eleverna att reflektera och ställa egna frågor. Totalt deltog 160 elever. Förmiddagarna avslutades med gemensam lunch. Skolan önskar fortsätta med konceptet även kommande år.
--	--	--

Samordning av ANDTS*-prevention i Centrum. Fokus för arbetet är att förebygga ANDTS-användning hos barn och unga. *Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak, Spel om pengar	Socialförvaltningen Centrum är drivande Fler aktörer deltar, så som Mini-Maria och polismyndigheten.	Folkhälsomedel finansierar sedan 1,5 år tillbaka funktionen utvecklingsledare ANDTS. Under 2023 utreddes behovet av ett samordnat och strukturerat ANDTS-preventivt arbete i Centrum. Under 2024 utarbetades dokumentet <i>Förslag på ANDTS-samordning i Socialförvaltningen Centrum</i>, som har resulterat i en handlingsplan. Handlingsplanen innehåller aktiviteter för målgruppen föräldrar, personal och även aktiviteter för professionella som syftar till att bygga en struktur i organisationen för det preventiva arbetet. Flera föräldraträffar på temat droger och kriminalitet bland unga har genomförts under året, som en del av handlingsplanen.
ABC är ett generellt föräldraskapsstöd med syftet att stärka skyddsfaktorer i barns uppväxt genom att främja goda relationer mellan föräldrar och barn.	Socialförvaltningen Centrum Förskoleförvaltningen Grundskoleförvaltningen Stadsmissionen Gyllingen Svenska kyrkan Romano Center i Väst	Sedan 2022 har antalet grupper i Centrum ökat från 25 till 34 per år, med särskilt fokus på ABC-grupper för tonårsföräldrar. Centrum ligger i framkant i Göteborg med hela 14 utbildade gruppleddare i ABC Tonår. Gruppleddarna är från olika professioner och verksamheter. Efterfrågan på ABC-grupper är stor, särskilt för tonårsföräldrar. För att nå fler föräldrar, inklusive grupper med lägre social position, har förvaltningen samarbetat med organisationer som Stadsmissionen, Gyllingen, Svenska kyrkan och Romano Center i Väst. Detta möjliggjorde även att grupper kunde hållas på andra språk, som arabiska och engelska. Tolk användes också. Resultaten för deltagande föräldrar var mycket positiva. Många uttrycker uppskattning för att ha fått konkreta verktyg som hjälper dem att fokusera

		på skyddsfaktorer snarare än riskfaktorer i sitt föräldraskap, vilket stärker deras förhållningssätt och relation till sina barn.
Riktat föräldrastöd LFT (ledarskapsträning för tonårsföräldrar) och Trygghetscirkeln för ett reflekterande föräldraskap (COSP). - En föräldrastödjare har utbildats i LFT. Målgruppen är föräldrar till tonåringar med psykosocial problematik. Föräldrastödjaren kan komplettera befintlig LFT-kompetens inom resursenheten. - 12 familjebehandlare har utbildats i Trygghetscirkeln. Stödet kan ges som universell insats men används här som en riktad insats. Målgruppen är föräldrar till barn 4 månader-6år där barnets känslomässiga behov av trygg anknytning behöver stärkas. Programmet bygger på anknytningsteori.	Socialförvaltningen Centrum Externa utbildare	LFT gör att föräldrarna får en ökad förståelse för barnets behov, sitt eget sätt att reagera och bemöta barnet och får verktyg för att bli säkrare i föräldrarollen. Utökningen av ledare i LFT gör det möjligt att utöka antalet föräldragrupper under kommande år. Under 2024 har familjebehandlarna använt sina kunskaper i Trygghetscirkeln i individuella samtal med föräldrar. Under kommande år finns planer på att även erbjuda stödet i grupp. Trygghetscirkeln har gett föräldrarna mer förståelse för hur det egna förhållningssättet påverkar föräldrabetendet samt större insikt i egna hinder och svårigheter. Programmet har även gett en positiv förändring i samspelskvalitet mellan förälder och barn och ökad åldersadekvat socioemotionell utveckling hos barnen.
Stöd till civilsamhället för att främja barns rätt till meningsfull fritid. Ekonomisk ersättning till föreningar för att genomföra öppna aktiviteter, utöver ordinarie föreningsverksamhet, utan krav på medlemskap. - Göteborgsgymnasterna har haft öppen verksamhet lördagkvällar i	Föreningen Göteborgsgymnasterna Föreningen Svenska Livräddningssällskapet Idrott- och föreningsförvaltningen	Gymnastik: 35–92 deltagare och 10 funktionärer per lördagskväll. Många deltagare testar gymnastik och föreningslivet för första gången och många har återkommit flera gånger. Främjat föreningskänslan inom föreningen. Simundervisning: 40 (14 flickor, 26 pojkar) deltagarna tränade upp sin simkunnighet och vattenvana utifrån sina individuella förutsättningar.

Lundenhallen för barn och unga. Fika, spel och gymnastikträning. - Svenska livräddningssällskapet har haft simundervisning på Valhallabadet för nyanlända ungdomar från gymnasiet Center för språkintröduktion, Lindholmen.	Socialförvaltningen Centrum	Ingick även kunskap om vattensäkerhet. Alla deltagare har fått en rekommendation för fortsatt undervisning och de som uppnådde målet för betyg i idrott och hälsa fick intyg till sin lärare. Satsningen möjliggjorde att ungdomar som inte hade förutsättningar att delta i simskola ändå kunde göra det.
Upphandling av licenser till utbildningen Svåra samtal med vårdnadshavare till barn 0–6 år för personal i fristående förskola. Förskoleförvaltningen har tagit fram utbildningen tillsammans med BRIS och kommer genomföra utbildningen med kommunal förskolepersonal. Syftet är att personalen ska känna sig trygg i att hantera svåra samtal samtidigt som de behåller en god relation med vårdnadshavarna.	BRIS Socialförvaltningen Centrum (FCA – familjecentrerat arbetssätt)	100 licenser har köpts in för att användas under 2025 i primärt fristående förskolor, eftersom de kommunala förskolorna redan får ta del av utbildningen via Förskoleförvaltningen.
IOP (Idéburet offentligt partnerskap) mellan socialnämnden centrum och Fryshuset. Partnerskapet gäller Fryshusets uppsökande arbete på Sannaskolan samt ett nytt mobilt team i Majorna och Kungsladugård. Det finns två syften med partnerskapet: - söka upp och erbjuda meningsfulla fritidsaktiviteter för elever på Sannaskolan. - stärka det uppsökande arbetet gentemot barn och unga i Majorna och	Socialförvaltningen Centrum Stiftelsen Fryshuset Göteborg	Partnerskapet sträcker sig från augusti 2024 till och med hela 2025. Därför är det för tidigt att bedöma resultaten av satsningen. Målen är: - Bygga och stärka trygga relationer mellan elever på Sannaskolan och viktiga vuxna. - Erbjuda ett brett utbud av aktiviteter i skolans lokaler som eleverna själva är med och utformar. - Fånga upp och involvera elever som är svåra att nå inom ordinarie fritidsverksamhet. - Samverka och slussa vidare elever till stadens och civilsamhällets fritidsaktiviteter.

Kungsladugård genom uppstart av ett mobilt team för att förebygga utvecklingen av social problematik bland barn och unga.		- Bygga och stärka relationer till barn och unga i Majorna och Kungsladugård genom uppsökande arbete i samverkan med socialförvaltningen Centrums fältverksamhet. - Bidra till att barn och unga känner sig trygga i sitt närområde och sin skola. - Stärka socialförvaltningen Centrums lägesbilsarbete.
Läs <3 [hjärta] fotboll är en läsfrämjande satsning som drivs av en förening med stöd av socialförvaltningen och kulturförvaltningen. Fotbollstränaren inleder varje träning med 15 minuters högläsning för barnen (spelarna).	Föreningen Qviding FIF Kulturförvaltningen (Härlanda bibliotek) Socialförvaltningen Centrum	Bibliotek och föreningen har hittat en form för uppsökande arbete för läs- och språkutveckling hos barn och unga genom att fotbollsträningen blir en arena för läsning. Läsning har blivit en integrerad del av träningarna vilket förhoppningsvis även bidrar till läslust utanför träning. Fotbollsklubb och bibliotek har skapat en relation vilket sänker tröskeln till biblioteket för barn och familjer som är involverade i fotbollsklubben.
Socialsekreterare i enheten Unga i Centrum har tagit del av utbildningen Det syns inte samt köpte in licens att använda material i gruppverksamhet med ungdomar som står långt från arbetsmarknaden eller studier. Lärverktyget kan användas av t ex skolpersonal eller ungdomsledare tillsammans med barn och unga. I lärverktygets moduler kombineras dramaserie med vetenskapliga budskap från experter och forskare som varvas med interaktiva övningar och experiment.	Socialförvaltningen Centrum Extern utbildningsplattform "Det syns inte"	Utbildningen och läromaterialet stöttar personalen i arbetet med ungdomars lättare psykiska ohälsa kopplat till det digitaliserade samhället. Personalen har fått fler verktyg att stötta ungdomarna till att bättre kunna möta livets upp- och nedgångar. Materialet innehåller kunskap om hur hjärnan fungerar och vad den behöver samt hur tankar påverkar oss. Personalen sprider kunskap vidare till de ungdomar som de möter för att de ska uppnå ett bättre mentalt mående och närma sig någon form av sysselsättning.

Utveckla skateramp vid Ånäsfältet Kålltorps fritidsgård har under pågående renovering lokaler vid Ejdergatan, alldeles intill Ånäsfältet. Ånäsfältet är en stor öppen idrottsplan med stor potential att skapa en plats för barn och unga att mötas och röra på sig. Här har en skateramp placerats, i närheten av omklädningsrum, toaletter och förråd för brädor och skyddsutrustning som personalen lånar ut.	Socialförvaltningen Centrum (Kålltorps fritidsgård, Fritid Centrum öst) Idrotts- och föreningsförvaltningen Stadsmiljöförvaltningen	I slutet av sommaren stod rampen klar. Sedan dess har den använts främst av barn och unga i närområdet, i stor utsträckning även föräldrar som åkt tillsammans med sina barn. Redan etablerade åkare från hela staden har också hittat till rampen. Personalen uppfattar rampen som uppskattad av både unga och vuxna. Mellan september och december användes rampen till 75% av pojkar och 25% av flickor. Merparten, 70%, är 10-12 år, därefter 13-15 år (17%) och 16-19 år (8%). De boende i närområdet har upplevt platsen tryggare sedan rampen byggdes där.
---	--	--

5.1.2 Analys/reflektion

På följande sätt bidrar genomförda insatser till måluppfyllelse på lång sikt:

- Stärkt föräldraskap främjar barns utveckling och psykosociala anpassning och har positiva effekter på både föräldrar och barn.
- Utbildning spelar en central roll för individens hälsa, arbetsmarknadsetablering och minskat utanförskap. Utbildning utvecklar kognitiva förmågor och färdigheter så som att argumentera, resonera, dra slutsatser och hantera problematiska situationer.
- Tidig språkutveckling och läslust är viktiga för skolresultat och framtida möjligheter. Läsning påverkar barns fantasi, ordförråd, verbala förmåga, skolmognad och skolresultat. Insatser som främjar deras kognitiva förmågor kan med tiden förklara socioekonomisk framgång och positiv utveckling senare i livet.
- Ett brett utbud av tillgängliga fritidsaktiviteter främjar barns sociala deltagande och utveckling. Det mer informella lärande på fritiden är också viktigt, inte minst för att stärka självkänsla och identitet.
- Skyddsfaktorer som goda familje- och kamratrelationer, tydliga normer och meningsfulla aktiviteter minskar risken för problem som droganvändning, kriminalitet och psykisk ohälsa. Riskfaktorer som skolk, familjekonflikter och tillåtande

attityder till droger ökar risken. För att få effekt krävs insatser som både stärker skyddsfaktorer och minskar riskfaktorer, på flera nivåer samtidigt.

Lärdomar och erfarenheter:

- Funktionen utvecklingsledare ANDTS (alkohol, narkotika, doping, tobak, spel) har gett förutsättningar att samordna och strukturera det ANDTS-preventiva arbetet. Ett strukturerat arbete bidrar till att sätta fokus på frågan och att synliggöra det gemensamma ansvaret. Det har även bidragit till att frigöra tid för att arbeta med övriga fyra folkhälsoutmaningar.
- Samverkan mellan kommun och civilsamhälle har möjliggjort fler öppna mötesplatser och aktiviteter för barn och unga, samt ett bredare utbud med stor variation. Utvärderingarna bekräftar vikten av att många av aktiviteterna baserats på ungdomarnas egna önskemål. Det har bidragit till en ökad känsla av inkludering och egenmakt.

5.2 Öka den psykiska hälsan

Psykisk hälsa kan beskrivas som en tillgång eller resurs som gör det möjligt för människor att må bra och gör det möjligt för oss att uppnå vår fulla potential. Arbetet med att stärka den psykiska hälsan innebär både främjande och förebyggande arbete i hela befolkningen. Det kan innefatta insatser som både främjar psykiskt välbefinnande samt insatser som förebygger suicid.

5.2.1 Strategi för att uppnå målområdet

- Främja social delaktighet och meningsskapande sammanhang
- Uppmärksamma den ökade risken för psykisk ohälsa hos identifierade målgrupper samt arbeta för att fler får ta del av främjande och tidiga insatser genom att utveckla tvärsektoriell samverkan, dela kunskap och erfarenheter
- Stärka invånarnas förmåga att hantera med- och motgångar samt stötta varandra

Insats och målgrupp	Aktörer	Resultat/analys
Tvärsektoriell samordningsgrupp med syfte att främja studenters psykiska hälsa i Göteborg. Gruppen arbetar för att utveckla tvärsektoriell samverkan, dela kunskap och erfarenheter på temat. Det sker exempelvis genom kartläggningsarbete och orsaksanalyser tillsammans med målgruppen samt att planera och genomföra nätverksträffar för funktioner som möter målgruppen. Undersöka särskilt utsatta grupper behov inom gruppen högskolestudenter, (internationella studenter) Utvecklad samverkan med bovärdar på SGS	Utvecklingsledare folkhälsa från socialförvaltningarna Centrum, Hisingen, Sydväst, Nordost Studievägledare och kurator från student- och utbildningsavdelningen på Chalmers Samordnare från sektionen för student och utbildningsstöd på Göteborgs universitet Regionutvecklare, Västra götalandsregionen (första delen av året)	Centrum samordnar arbetet med studenters psykiska hälsa genom den tvärsektoriella samordningsgruppen som skapats för att hålla samman arbetet. Samordningsgruppen har skapat ett nätverk där verksamheter från staden, hälso- och sjukvården, lärosätena, näringslivet och idéburen sektor som möter studenter bjuds in för att mötas över professions- och verksamhetsgränser, få erfarenhetsutbyte, höja kunskapen och utveckla samverkan för att främja studenters psykiska hälsa. Studentkårerna involveras löpande och finns med i planering och utförande av olika nätverksträffar på teman som studenterna själva varit med och pekat ut är det som påverkar deras psykiska hälsa mest. Under 2024 har en nätverksträff på temat bostäder arrangerats tillsammans med Studentbostadsföretagen, Hyresgästföreningen och

	Tät samverkan med studentkårsrepresentanter och studentforum. SGS Studentbostäder Hyresgästföreningen	Göteborg Förenade Studentkår med ca 60 deltagare. Planeringsarbete för kommande nätverksträffar på temat tillgänglig hälso- och sjukvård har förarbetats. Jämte arbetet med nätverksträffar har ett utforskande arbete kring internationella studenters psykiska hälsa i jämförelse med svenska studenter genomförts. Metoden har varit enkätundersökning och resultaten analyseras och presenteras under 2025. Som en direkt följd av nätverksträffen på temat bostäder har ett arbete med studentbostadsbolagens bovärdar och Hyresgästföreningen påbörjats.
Förstärkt programverksamhet på biblioteken i Guldheden, Linné och Majorna. Målgrupp: Allmänheten med fokus på ungdomar och unga vuxna. Folkhälsomedlen har använts till programaktiviteter, material till aktiviteter och arvoden till föreläsare, teatrar och andra kulturaktörer. Insatsen har också bestått av bland annat bokcirklar, existentiella samtalsgrupper och Shared reading.	Kulturförvaltningen (Biblioteken Guldheden, Linné och Majorna) Samverkan med externa aktörer i staden	Verksamheterna uppskattar att de har nått 300–500 besökare mer, utöver besökare till de befintliga aktiviteterna på biblioteken. Den förstärkta programverksamheten har bidragit till att nå fler invånare med kulturupplevelser som främjar hälsa, bidrar till ökad social samvaro och skapar en känsla av sammanhang och delaktighet i samhället. Insatsen har även fört med sig ökad kunskap till allmänheten om bibliotekens utbud.

Kartlägga behov och stöd till barn som anhöriga. VFU-praktikant som studerade folkhälsa vid Karlstad Universitet gjorde en studie. Studiens syfte var att göra en sammanställning av vad forskning säger om anhöriga barns erfarenheter och hur dessa påverkar deras framtida hälsa och utveckling. Studien undersökte målgruppens risk- och skyddsfaktorer samt stödfunktioner.	Socialförvaltningen Centrum Karlstad universitet (VFU – verksamhetsförlagd utbildning)	Rapporten sammanställde risk- och skyddsfaktorer och hur anhöriga barn påverkas i olika typ av anhörigskap. Den angav bland annat att ökad medvetenhet och synlighet av barns anhörigskap gynnar utbudet av stödinsatser för målgruppen. Identifiering av anhöriga barn lyfts som viktigt och även integrerade stödinsatser där flera aktörer erbjuder ett samordnat och tillgängligt stöd till familj och barn. Förvaltningen kan använda rapporten som underlag i ett eventuellt framtida arbete kring barns rätt som anhörig.
SIP-samordnare för stadsområde Centrum har stöttat arbetet med implementering av samordnad individuell plan. Samordnarfunktionen fanns till och med första halvåret 2024.	Socialförvaltningen Centrum har ansvarat för funktionen SIP-samordnare. Samordnaren har samverkat med verksamheter inom kommun och region.	Vid halvårsskiftet fanns det 35 SIP-utbildare i Centrum som fungerade som verksamheternas ambassadörer för SIP. Utbildarna för Centrum finns inom fem förvaltningar i staden och på flera vårdcentraler och kan utbilda sina kollegor i att använda SIP. Samordnaren bildade nätverk för SIP-utbildarna och för målgruppen barn, unga och familj så har FCA-koordinatorerna tagit över samordningen av nätverket.
Fem anhörigstödjare, två föräldrastödjare och tre socialsekreterare* har gått en fem dagar lång grundkurs i KBT och ACT. *Enheten Unga i Centrum	Förvaltningen för funktionsstöd Socialförvaltningen Centrum Psykologenheten på Hisingen	Att ha grundkunskap i KBT hjälper personalen att förstå beteenden och dess funktion och i sin tur hjälpa klienten att förstå detta. Kunskapen bidrar till att personalen kan förstå klientens bekymmer och hur de kan lyfta det med klienten på bästa sätt. ACT (acceptance and commitment therapy) är en vidareutveckling av KBT som syftar till att klienten

		når en bättre förmåga att medvetet röra sig mot ett rikt och meningsfullt liv. Personalen har lärt sig om ACT som metod och samtalsmodell för att använda som verktyg när de möter invånare.
Genom dialog i operativa gruppen framkom behov av att marknadsföra anhängstöd för anhäng till någon närstående upp till 65 år. Deltagarna i NOSAM hade efterfrågat mer kunskap om anhängstödet för anhäng till närstående upp till 65 år då de träffar många anhäng inom sina verksamheter. Det framstår som att anhängstödet inom förvaltningen för funktionsstöd över lag är mindre känt än det som organiseras inom äldre samt vård och omsorgsförvaltningen och som vänder sig till anhäng till närstående från 65 år och äldre.	Socialförvaltningen Centrum Förvaltningen för funktionsstöd Lokalt NOSAM* Centrum *Närområdessamverkan mellan kommun och region	Anhängstödjare från förvaltningen för funktionsstöd besökte ett av tre lokala NOSAM inom stadsområde Centrum under året. I NOSAM finns verksamheter så som äldreomsorg, funktionsstöd, socialtjänst och vårdcentraler. Informationen om anhängstöd har bidragit till bättre förutsättningar för verksamheterna att använda sig av resursen och hänvisa anhäng vidare till det stöd som finns.

5.2.2 Analys/reflektion

På följande sätt bidrar genomförda insatser till måluppfyllelse på lång sikt:

- Utsatthet i barndomen kan öka risken för psykisk ohälsa senare i livet, vilket understryker vikten av ett livsloppsperspektiv i det främjande och förebyggande arbetet. Insatser bör rikta sig till hela befolkningen men särskilt beakta utsatta grupper. Anhöriga barn skulle kunna vara en sådan grupp. Studenter är också exempel på en utsatt grupp.
- För att stärka psykisk hälsa krävs stöd, verktyg och skyddsfaktorer som hjälper individer att hantera livets utmaningar. Meningsskapande genom relationer, tillhörighet och personlig utveckling bidrar till ökat välmående.

Lärdomar och erfarenheter:

- Som en direkt följd av nätverksträffen på temat bostäder har ett arbete med studentbostadsbolagens bovärdar på SGS och Hyresgästföreningen påbörjats. Arbetet med att synliggöra målgruppen studenter bland alla de olika verksamheter som möter studenter har gett ett ökat fokus på målgruppen i flera olika sammanhang. Sedan 2021 då detta arbete startade gläds vi åt att fler och fler börjar uppmärksamma studenters situation och behov vilket ger goda förutsättningar för att målgruppens behov också ska tillgodoses i flera av de verksamheter som möter studenter. Tillsammans kan mycket göras för studenters psykiska hälsa.
- Vi vill använda oss av arbetet med studenters psykiska hälsa som ett exempel. Studenter som målgrupp uppvisar en sämre psykisk hälsa än jämnåriga yrkesarbetande. Ett utfall med många olika bakomliggande faktorer. Faktorer som vi är många olika verksamheter/huvudmän som kan behöva uppmärksamma för att förändring ska ske. Att få externa parter att se sin del av ansvaret för ett förbättringsarbete för målgruppen, i detta exempel studenter, kräver ett långsiktigt och uthålligt arbete. Att vi får möjlighet att arbeta långsiktigt, strategiskt och målmedvetet med en fråga tror vi kan göra skillnad på lång sikt. Vi hör att fler och fler pratar om målgruppen studenter i olika sammanhang.

5.3 Öka förutsättningarna för delaktighet, inflytande och tillit

Makt över det egna livet och delaktighet i samhället är fundamentala livsvillkor för varje människa. Delaktighet är både en grundlagsstadgad rättighet och en grundläggande princip för att förverkliga de mänskliga rättigheterna. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att främja alla individers möjligheter till kontroll, inflytande och delaktighet i samhället och i det dagliga livet. Delaktighet är en viktig förutsättning för förbättrade livsvillkor och hälsa.

5.3.1 Strategi för att uppnå målområdet

- Systematiskt integrera delaktighetsperspektivet i arbetet för att nå samtliga målområden
- Tillhandahålla arenor för medborgardrivna mötesplatser och skapa delaktighet och tillit genom nya former av deltagande

Insats - målgrupp	Aktörer	Resultat/analys
En stadenövergripande arbetsgrupp med syfte att främja hälsan hos målgrupper med funktionsnedsättning drivs av Utvecklingsledare Folkhälsa. Arbetsgruppen har tillsammans med representation från Förvaltningen för Funktionsstöd samt Operativa gruppen sammanställt en fördjupad målgruppsanalys över personer med funktionsnedsättnings livsvillkor, hälsa och behov. Syftet med målgruppsanalysen är att öka kunskapen om målgruppens behov samt initiera samverkansinsatser som främjar målgruppens hälsa	Socialförvaltningarna Centrum, Nordost, Hisingen och Sydväst Förvaltningen för funktionsstöd	Det har genomförts flera gemensamma arbetsgruppsmöten samt arrangerats två workshops tillsammans med representanter från förvaltningen för funktionsstöd. Operativa gruppen, vilket är ett samverkansforum där välfärdsförvaltningarna möts i folkhälsofrågor, har också varit involverade i behovsinventeringen. Under vårterminen genomfördes två träffar med syfte att samla in behov hos målgruppen. Både verksamheter som möter målgruppen samt brukarorganisationer involverades. Under hösten har fokus varit på arbetet med handlingsplaner och att ta fram insatser med utgångspunkt i kunskapsunderlaget.

		Målgruppsanalysen har utöver operativa gruppen även presenterats i forum för stadsområdessamverkan, NOSAM, samhällsutvecklingsrådet och ledarforum för socialförvaltningens alla chefer. Arbetet har resulterat i ökad kunskap och dialog om målgruppens livsvillkor, hälsa och behov samt bidragit till flera samverkansinsatser. Internt har arbetet, med att kraftsamla kring en gemensam målgrupp, bidragit till en ökad samsyn mellan de tre folkhälsoavtalen (Familjecentrerat arbetssätt, Hälsolots och Folkhälsa).
Uppsökande arbete – fritidshjälpmedel på Fritidsbanken Frölunda. Fritidbankens idé är att låna ut idrotts- och friluftsmaterial gratis under 14 dagar. Under 2023 införskaffades utrustning för fritidsaktivitet för personer med olika former av funktionsnedsättning. Under 2024 har folkhälsomedel finansierat en halvtidstjänst med uppdrag att sprida information och kompetensen om vilka fritidshjälpmedel som finns att låna. Genom att arbeta uppsökande gentemot skolor, föreningar, andra förvaltningar, hälso- och sjukvården samt organisationer som möter målgruppen	Socialförvaltningarna Centrum, Sydväst, Hisingen och Nordost Fritidsbanken Göteborg, vid Frölunda Torg	Fritidsbanken har besökt verksamheter, föreningar och organisationer som möter målgruppen samt etablerat samarbete med en mängd aktörer som kan sprida informationen i sina bredare kanaler. Personal från Fritidsbanken har också deltagit i stadens olika samverkansforum såsom stadsområdesforum samt föreningsdialog/konferenser samt tagit fram en kort informationsfilm för att synliggöra möjligheterna att låna utrustning på Fritidsbanken. Ambitionen med satsningen på uppsökande arbete var att ge Fritidsbanken förutsättningar att etablera en bred samverkansgrund för att nå ut till målgruppen. Personalen har sett ett ökat

är förhoppningen att fler ska få kännedom om fritidsbanken, att fler ska kunna prova på nya fritidsaktiviteter och ha möjlighet till rörelseglädje, gemenskap och sammanhang.		intresse och nyfikenhet, både hos individer och hos organisationer.
Påbörjat ett utforskande arbete med att ta fram arbetssätt för grannskapsarbete. Det görs genom ett pilotprojekt i primärområdet Kallebäck. Lokala aktörer såsom fastighetsägare och bostadsbolag, hyresgästförening, stadens förvaltningar och verksamheter samt lokalt föreningsliv involveras för att inhämta kunskap om området och invånares behov. Utifrån arbetet dras lärdomar om medskapande arbetsmetoder och kunskapsproduktion som framöver även kan användas i andra delar av stadsområdet. Syftet med arbetet är att öka och fördjupa kunskapen om befolkningens lokala behov samt att öka invånares inflytande och delaktighet i sitt närområde.	Socialförvaltningen Centrum (Fritidsverksamheten Labbet, utvecklingsledare folkhälsa/stadsutveckling/trygghet och brottsförebyggande, Hälsolots, FCA-koordinator) Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen Poseidon Wallenstam Stena fastigheter Ernst Rosén Amlövs SGS studentbostäder	Det har genomförts studiebesök i Malmö och Borås Stad för att omvärldsbevaka goda exempel. Det har också skett samverkan med Demokrati och medborgarservice för att få stöd i arbetsstrukturer/metoder för områdesarbete. Under året har arbetsgruppen formulerat syfte och mål med grannskapsarbetet samt piloten i Kallebäck. Det har sammanställts ett kunskapsunderlag över områdets demografi och socioekonomi. Underlaget innehåller även en motivering av Kallebäck som pilotområde samt en kartläggning över målgrupp och samverkansaktörer. Bjudit in till samverkansmöte för aktörer verksamma i Kallebäck. Syfte med samverkansträffen är att lära känna varandras uppdrag och få en bättre helhetssyn på området och de boendes behov. Forumet är tänkt att vara en mötesplats för olika aktörer som är verksamma i området att hitta varandra och börja samverka. På samverkansmötet

		diskuterades insatser vi kan göra tillsammans för att möta befolkningens behov i Kallebäck. Workshopen mynnade ut i tre konkreta förslag och arbetsgrupper; Kallebäcksrådet, Kallebäcksdagen och Fritidsverksamhet tillsammans med civilsamhället.
Hjälterundan var ett lopp (fysisk aktivitet) för alla och med fokus på personer med funktionsnedsättning. Även medföljare/ledsagare deltog. Hjälterundan ägde rum under Parapulsfestivalen på Slottsskogsvallen den 31 augusti. Under en timma startade nya personer loppet varannan minut. Ett varv var 800 meter med två träningsstationer längs med banan där instruktörer från Hjälteföreningen visade övningar. Folkhälsomedel finansierade medaljer och band till medaljerna.	Hjälteföreningen Umeå – Göteborgssektionen Göteborgs Kulturkalas, Göteborg&Co Förvaltningen för funktionsstöd RF SISU Västra Götaland Parasportförbundet Västra Götaland Idrott- och föreningsförvaltningen	Ungefär 300 personer i åldrarna 3–80 år deltog i Hjälterundan. De deltog genom att springa med och utan framerunner, körde med rullstol, permobil eller gick med och utan rollator. Insatsen främjade fysisk aktivitet för personer med funktionsnedsättning och ökade förutsättningarna för delaktighet, inflytande och tillit. En viktig effekt av aktiviteten var även det sociala deltagandet – att dela upplevelsen med andra och kunna delta utifrån sina individuella förutsättningar.
Stöd till civilsamhället för att främja mötesplatser och nya former av deltagande. Ekonomisk ersättning till förening för att genomföra öppna aktiviteter, utöver ordinarie föreningsverksamhet, utan krav på medlemskap.	Föreningen Bataljonen	Med scenkonst som metod skapade föreningen en mötesplats för människor i olika åldrar och med olika social bakgrund. Här bildades sociala nätverk och gemenskap. För att nå ut brett med förfrågan om att delta i projektet hade föreningen kontakt med bland annat Stadsmissionen och NA (Anonyma narkomaner). Antalet unika deltagare var

Bataljonen arrangerade teaterrepetitioner, workshops och föreställning (Stora Teatern) där alla fick vara med oavsett tidigare erfarenhet.		126 varav 120 inte redan var medlemmar i föreningen.
--	--	--

5.3.2 Analys/reflektion

På följande sätt bidrar genomförda insatser till måluppfyllelse på lång sikt:

- Delaktighet, inflytande och tillit är avgörande faktorer för hälsa och måste integreras i alla målområden för att uppnå jämlik hälsa. Dessa aspekter varierar mellan olika grupper och kräver insatser för att skapa lika förutsättningar oavsett socioekonomisk status, kön, etnicitet, ålder, funktionsnedsättning eller andra bakgrunder. Ett normmedvetet och intersektionellt arbetssätt synliggör diskrimineringsgrunder och möjliggör inkluderande lösningar.
- Informella möjligheter att delta och påverka stärker individens valmöjligheter och främjar hälsa. Lokala mötesplatser och nätverk kan minska barriärer för deltagande, särskilt för grupper med begränsade resurser. Genom gemensamt engagemang i civilsamhället och sociala sammanhang stärks tilliten mellan människor och möjligheten att påverka samhällsutvecklingen.

Lärdomar och erfarenheter:

- Arbetet med att ta fram en fördjupad målgruppsanalys har resulterat i ökad kunskap och dialog om målgruppens livsvillkor, hälsa och behov samt bidragit till flera samverkansinsatser. Internt har arbetet, med att kraftsamla kring en gemensam målgrupp, bidragit till en ökad samsyn mellan de tre folkhälsoavtalen (FCA, Hälsolots och Folkhälsa). År 2025 kommer fokus vara på att genomföra påbörjade insatser och att gå från kunskapsunderlag till handling.

5.4 Främja hälsosamma och hållbara livsmiljöer

Den fysiska miljön vi lever och verkar i, det vill säga livsmiljön, har stor betydelse för människors livsvillkor. Den fysiska miljöns utformning kan öka tryggheten och främja sammanhållning mellan grupper i samhället på individ-, områdes- och befolkningsnivå. Både psykisk och fysisk hälsa påverkas i hög grad av levnadssätt och det omkringliggande samhället.

5.4.1 Strategi för att uppnå målområdet

- Jämlig tillgång till stadens resurser
- Skapa förutsättningar för en fungerande närmiljö
- Stärkt grannskapsarbete inom kultur, fritid, trygghet och folkhälsa

Insats och målgrupp	Aktörer	Resultat/analys
Uppdatera och tillgängliggöra Hälsolots webbsida för den vuxna befolkningen i stadsområdet Centrum samt alla de professioner, inom staden, vården och civilsamhället som möter befolkningen.	Socialförvaltningen Centrum	Folkhälsomedel har använts till att lägga hälsolots.se på en modern webbplattform. Webbsidan har uppdaterats till rådande tillgänglighetsdirektiv, filmarkivet har fått ett bättre och mer lättöverskådligt upplägg och ett integrerat bokningssystem för anmälan/avanmälan till kurser har byggts. Uppdateringen gör webbplatsen enklare att administrera för verksamhetsutvecklarna som är webbplatsens webbredaktörer. En webbplats som motsvarar rådande tillgänglighetskrav, vilket gör det enklare för personer med olika funktionsnedsättningar att navigera på webbplatsen och ta del av information.
Idéburet offentligt partnerskap med Majorna Samverkansförening.	Majorna Samverkansförening (MSF)	Att samarbeta med idéburen sektor har gett kommunen en större kontaktyta gentemot befolkningen. Ett exempel på hur föreningen och förvaltningen kan komplettera varandra är

Partnerskapet syftar till att mobilisera lokalsamhället för att stärka det förebyggande och främjande grannskapsarbetet inom områdena kultur och fritid, trygghet och folkhälsa. Majornas Samverkansförening ansvarar för att samordna och koordinera partnerskapet i arbetet enligt överenskommelsens angivna syfte och mål. Fokus på målgruppen barn och unga.	Familjebostäder i Göteborg AB Wallenstam AB Socialförvaltningen Centrum	lovaktiviteter för barn och unga. Partnerskapet möjliggjorde för föreningen att ha en samordnare och verksamhetsutvecklare som har bidragit till att föreningen kan bedriva verksamhet alla dagar och samtidigt stödja lokalsamhällets idéer kring sitt grannskap för att de ska realiseras. Genomgående för aktiviteter inom partnerskapet är uppmuntran till fysisk aktivitet bland barn och unga samt kreativitet och kultur. Partnerskapet möjliggjorde en mobilisering av lokalsamhället för att stärka ett hälsofrämjande och trygghetsskapande grannskapsarbete tillsammans med civilsamhälle och fastighetsbolag.
Hittaut Göteborg – Avenyn – Haga och Innerstaden. För att stimulera fysisk aktivitet i vardagen har en Hittaut karta tagits fram i centrala delarna av stadsområde Centrum. Kartan har varit öppen mellan 1 april och 31 december. Temat har varit lek/idrott/hälsa och föreningsliv vilket inneburit att checkpoints placerats på strategiska platser där föreningar håller till och på platser där fysisk aktivitet kan bedrivas. Kartan har lyft fram vissa av föreningarna med en beskrivning av deras verksamhet samt deras webbadresser.	Socialförvaltningen Centrum Avenyföreningen Innerstaden Göteborg Haga företagsförening Göteborg Majornas orienteringsklubb	Under den tid som kartan var öppen registrerade 3 400 personer checkpoints. Sammantaget har dessa personer tagit 68 400 checkpoints. Då vi tidigare sett att det är fler användare än de som faktiskt går in och registrerar sig uppskattar vi att ca 8 500 personer har deltagit i Hittaut Göteborg - Avenyn, Haga och Innerstaden. Bland de användare som valt att registrera sig är det en jämn könsfördelning och väl spritt i ålder, från 7 år till 92 år. Flest användare, sett till vilka åldersgrupper som tagit flest antal checkpoints per ålder, ser ut att ligga mellan åldrarna 50 och 70 år. Det är dock troligt att både riktigt unga och äldre kan vara underrepresenterade som registrerade deltagare.

En utforskande dialog om hur vi tillsammans kan öka flickors/kvinnors möjlighet till fysisk aktivitet har initierats.	Socialförvaltningen Centrum Idrott- och föreningsförvaltningen	En dialog har hållits mellan idrott- och föreningsförvaltningens projektledare för <i>She moves</i> , utvecklingsledare förening och utvecklingsledare folkhälsa. Då projektmålen var för snäva för att skapa samverkan i vidare bemärkelse där föreningar involverades i nuläget stannade dialogen vid att informera varandra om allas respektive uppdrag. Projektet <i>She moves</i> engagerades i Gulhedsskolans hälsoförmiddagar.
--	---	---

5.4.2 Analys/reflektion

På följande sätt bidrar genomförda insatser till måluppfyllelse på lång sikt:

- Tillgång till samhällsfunktioner, kultur, mötesplatser och fritidsmöjligheter är grundläggande för trivsel, trygghet och hälsa.
- Tillgänglighetsanpassad information på webben bidrar till en mer jämlik tillgång till hälsofrämjande resurser.
- Trygga boendemiljöer och naturliga mötesplatser stärker social interaktion, tillit och sammanhållning i grannskapet.

Lärdomar och erfarenheter:

- En erfarenhet från arbetet med Majornas samverkansförening är av att ha en samordnande funktion på plats. Att dra lärdomar och erfarenheter från föreningens områdesarbete är viktigt i uppstarten av områdesarbetet i Kallebäck.
- Vi har uppmärksammat kvinnor och flickor som en extra sårbar grupp. Flickor uppvisar lägre föreningsdeltagande och fysisk aktivitet. Vi ser också att flickor sticker ut vad gäller riskfaktorer i droganeundersökningen. Framåt behöver vi uppmärksamma att resurserna även når flickor i högre grad än idag.

5.5 Öka förutsättningarna för äldre med livskvalitet

För ett hälsofrämjande, friskt äldre är det betydelsefullt att kunna påverka sin tillvaro och sin livssituation. Att känna delaktighet i samhället och ha möjlighet till fysisk aktivitet ger förutsättningar till ökad fysisk, psykisk och kognitiv hälsa. Även social gemenskap bidrar i hög grad till äldre med livskvalitet.

5.5.1 Strategi för att uppnå målområdet

- Främja goda levnadsvanor

Insats och målgrupp	Aktörer	Resultat/analys
Utvecklingsledare folkhälsa deltar i arbetsgruppen Äldres hälsa med syftet att öka livskvalitet och hälsa bland äldre vuxna.	Socialförvaltningarna Centrum, Nordost, Hisingen och Sydväst Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen	Utvecklingsledare folkhälsa har, tillsammans med folkhälsovetare från ÄVO:s (äldre samt vård- och omsorgsförvaltningens) hälsofrämjande och förebyggande enhet, planerat och genomfört det så kallade <i>Folkhälsolyftet</i> . En kunskapshöjande insats där personal från hälsofrämjande och förebyggande enheten deltar i föreläsning och workshop på temat folkhälsa. Utvärderingen visar att insatsen var uppskattad och bidrog till att verksamheten har fått mer kunskap om målgruppen äldre vuxna samt inspiration till hur verksamheten kan utvecklas för att ännu mer bidra till en ökad livskvalitet för målgruppen. Utvecklingsledare folkhälsa och folkhälsovetare från ÄVO presenterade data om äldre vuxnas livsvillkor och hälsa för förvaltningens ledningsgrupp respektive ledningsgruppen för avdelningen Myndighetsutövning. Även deltagarna i det tvärsektoriella forumet för stadsområdessamverkan har tagit del av en liknande presentation. Syftet var att kunskapshöja

		chefer och därigenom skapa förutsättningar för verksamheter att i högre utsträckning målgruppsanpassa sina insatser. Utvecklingsledare folkhälsa, folkhälsovetare från ÄVO och stadens äldreombudsman har tillsammans med akademien påbörjat planering av konferens om åldrande till den internationella dagen för äldre den 1 oktober 2025.
Tvärsektoriell arbetsgrupp har sett över information och kompetenshöjning för att minska riskabel alkoholanvändning. Observera att aktiviteten gäller alla åldrar hos den vuxna befolkningen.	Vårdcentralerna Närhälsan Masthugget och Omtanken Majorna Äldreomsorg (hemtjänst, förebyggande och främjande) Kommunal primärvård Förvaltningen för funktionsstöd (boendestöd) Socialförvaltningen Centrum (försörjningsstöd och vuxenenheten)	Arbetsgruppen tog fram en lista med elva kontaktuppgifter dit den som har funderingar kring alkohol kan vända sig: <i>Det finns stöd och hjälp att få - för dig som funderar på alkohol och hur det påverkar dig och andra.</i> Den används som information till både personal och invånare som olika verksamheter möter. Spridning av VGR:s patientbroschyr <i>Alkohol och din hälsa.</i> Arbetsgruppen tog också fram en lista över kompetenshöjning kring alkohol för personal inom olika professioner.
Göteborg stod värd för VM i Friidrott för veteraner 13 – 23 augusti 2024, vilket lockade tusentals deltagare och besökare från hela	Socialförvaltningen Centrum (uppsökande och civilsamhälle,	Generationsspelen engagerade 250 besökare i olika åldrar. Aktiviteterna som erbjöds höll låga trösklar och bjöd in till delaktighet och medverkan, varpå

världen. Detta evenemang gav en unik möjlighet att inte bara fira idrottsprestationer utan också att främja samhällsengagemang, delaktighet och inkludering genom olika parallella aktiviteter som rör bland annat hälsa, ålder och generationsmöten. Därför arrangerades prova-på-aktiviteter för att inspirera till rörelseglädje under Veteran-VM i friidrott. Där kunde besökare spontant komma och delta i lekfulla övningar över generationsgränser. Totalt genomfördes tio olika aktiviteter. Generationsspelen genomfördes för första gången i Göteborg som en kringaktivitet till Veteran VM i Friidrott 2024. Generationsspelen i sin helhet genomfördes på två arenor den 16 augusti - Dalens Utegyr och Mötesplats Mariaträffen. Dagarna innan hade ett miniformat av spelen arrangerats på olika platser. Inför den konkreta planeringen och det praktiska genomförandet av aktiviteterna rekryterades 12 feriearbetande skolungdomar. Ferieungdomarna var efter en tvåveckors utbildning i projektledning huvudaktörer och ansvariga för marknadsföring och genomförande av aktiviteter.	generationsmöten, föreningsstöd) Äldre samt vård och omsorgsförvaltningen (hälsofrämjande och förebyggande enheten) Föreningen Passalen m fl.	nya mellanmänniska möten uppstod mellan olika generationer. Arrangörerna mötte nya målgrupper, grupper som annars är svårare att nå, t ex gruppen med funktionsnedsättning. Aktiviteterna syftade till att främja och inspirerade till goda levnadsvanor som i förlängningen kan bidra till förbättrad hälsa och välbefinnande. Att representanter från föreningslivet fanns på plats ansågs också som värdefullt ur samma synvinkel. De unga feriearbetarna fick en unik möjlighet och inblick i stadens verksamheter med kunskap och erfarenhet att bära med sig i det fortsatta arbetslivet.
--	--	---

5.5.2 Analys/reflektion

På följande sätt bidrar genomförda insatser till måluppfyllelse på lång sikt:

- Hälsosamma levnadsvanor, sociala kontakter och god vård vid behov kan förbättra hälsoläget långt upp i åldrarna. Enligt forskningen är fyra områden av särskild vikt för att bibehålla hälsa och god livskvalitet hos äldre; social gemenskap och stöd, meningsfullhet och delaktighet, fysisk aktivitet och bra matvanor.

Lärdomar och erfarenheter:

- Samverkan med funktioner som möter äldre har visat på behov av att främja social gemenskap och sammanhang för att motverka ofrivillig ensamhet och dess negativa hälsoeffekter. Detta är något som folkhälsoarbetet bör fokusera på framåt.

6 ÖVERGRIPANDE REFLEKTIONER

6.1 Vad har fungerat bra och vad har varit utmanande i folkhälsoarbetet?

I stadens nätverk för utvecklingsledare folkhälsa har arbetsgrupper bildats för att stärka det gemensamma folkhälsoarbetet, vilket har fungerat bra. I arbetsgrupperna identifieras gemensamma behov och utvecklingsmöjligheter med syfte att säkra en samlad kunskapsbild och vara en gemensam kraft i utvecklingsarbetet. Relevanta aktörer deltar i respektive arbetsgrupp. Det finns arbetsgrupper kopplade till grundskoleelever, högskole-/universitetsstudenter, äldre vuxna och personer med funktionsnedsättning. Att utgå från gemensamma utmaningar och målgrupper har varit ett sätt att involvera fler förvaltningar i det gemensamma folkhälsoarbetet.

Hanteringen av kommunens finansiering av samverkansavtalet har varit utmanande. Folkhälsoinsatser finansieras till hälften av Västra Götalandsregionen och till hälften av Göteborgs Stad, i enlighet med samverkansavtalet. Kommunens del av finansieringen står respektive kommunal verksamhet för vilket försvårar folkhälsoinsatser i de fall där berörd kommunal verksamhet inte kan stå för halva kostnaden på egen hand. Hanteringen av kommunens finansiering av samverkansavtalet med regionen försvårar även möjligheten att finansiera folkhälsoinsatser i icke kommunal verksamhet så som exempelvis civilsamhälle, regionens hälso- och

sjukvård och andra myndigheter. Detta bidrar till att avtalets avsikt att stimulera ett behovsstyrt folkhälsoarbete är svårt att fullfölja och därmed påverkas även arbetet med att ta fram en handlingsplan för samverkansavtalet negativt.

6.2 Förändringar (organisatoriska/samhälleliga) som har påverkat folkhälsoarbetet

Efter att den nya nämndorganisationen infördes inom Västra Götalandsregionen (VGR) har det blivit påtagligt att det är svårare att hitta vägar för samverkan på den strategiska nivån inom folkhälsoarbetet. På utförarnivå finns det ett gott samarbete med vårdgivare, delvis tack vare forum för närområdessamverkan (NOSAM). Men på det strategiska planet är avsaknaden av VGR-representation påtaglig i de frågor som berör både stad och hälso- och sjukvård. Det är en försämring i närvaron och delaktigheten av VGR:s representation i det lokala folkhälsoarbetet jämfört med tidigare.

6.3 Hur staden omhändertar uppdraget att samordna det lokala folkhälsoarbetet

Under året har arbetet med *operativ grupp för folkhälsa* fortsatt. Det är ett forum för verksamhetsnära samverkan kring folkhälsoarbete i stadsområdet. Syftet är att skapa förutsättningar för fler förvaltningar att delta i folkhälsoarbetet. Gruppen hanterar samverkansfrågor och är ett beredande forum till *Forum för stadsområdessamverkan* där representanter från olika förvaltningar inom staden medverkar. Den *operativa gruppen* har varit värdefull i arbetet med att ta fram insatser i handlingsplanen. Tema för året 2024 har varit målgrupper med funktionsnedsättning. Under vårterminen genomfördes två träffar med syfte att samla in behov hos målgruppen. Både verksamheter som möter målgruppen samt brukarorganisationer involverades. Under hösten har fokus varit på att uppdatera handlingsplanen för folkhälsoarbete, med utgångspunkt i kunskapsunderlaget. Arbetet har resulterat i ökad kunskap och dialog om målgruppens livsvillkor, hälsa och behov samt bidragit till flera samverkansinsatser.

Utvecklingsledare folkhälsa ingår tillsammans med stadsledningskontoret, stadens statistikavdelning och VGR:s statistikavdelning i *Hälsodatagruppen*. Gruppen samordnar arbete med variabler och nyckeltal för folkhälsan. Under 2024 har gruppen arbetat fram den interaktiva rapporten Hälsobladet 2024 (länk: [Microsoft Power BI](#)).

7 EKONOMISK REDOVISNING

ÅR 2024	BUDGET [tkr]		UTFALL [tkr]	
			2024-12-31	
Utvecklingsledare folkhälsa	DRNG	SN	DRNG	SN
Utvecklingsledare folkhälsa (lön inkl. lönebikostnader)	1097	1097	1116	1116
Omkostnader (admin, kostnader, resor, kurser etc.)	25	25	37	37
Folkhälsoinsatser	DRNG	SN	DRNG	SN
Öka möjligheterna till en god start i livet och goda uppväxtvillkor	1727	1727	1717	1717
Öka den psykiska hälsan	330	330	143	143
Öka förutsättningarna för delaktighet, inflytande och tillit	400	400	562	562
Främja hälsosamma och hållbara livsmiljöer	40	40	30	30
Öka förutsättningarna för äldre med livskvalitet	50	50	34	34
Kvarvarande medel	0	0	30*	30*
Återbetalning till DRNG	0	0	0	0
Summa	3669	3669	3669	3669
*I november prognostiserades överskott för helår 2024 till 0 kr. Vid bokslutet 2024 visade resultaträkningen ett överskott på totalt 60 000 kr men då var det för sent för att återbetala till VGR.				